บทที่ ๑

บทนำ

ประวัติความเป็นมาของการเดินรถโดยสารต่างจังหวัด (1)

บริษัทขนส่งจำกัด เป็นรัฐวิสาหกิจหนึ่งในสังกัดกระทรวงคมนาคม ประเภทที่ตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการตามนโยบายพิเศษของรัฐในกลุ่มเกษตรกรรมและพาณิชยกรรม ได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๓ เดิมชื่อบริษัทเดินอากาศจำกัด ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๘๑ ได้เปลี่ยนชื่อเป็นบริษัทขนส่งจำกัด ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๐๒ คณะรัฐมนตรีสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้อนุมัติให้บริษัทขนส่งจำกัดเป็นผู้ได้รับอนุญาตในการประกอบการเดินรถโดยสารต่างจังหวัดแต่เพียงผู้เดียว บริษัทขนส่งจำกัดได้แบ่งการเดินรถออกเป็น ๔ ภาค คือ ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสถานีควบคุมรถที่ตลาดหมอชิต ภาคใต้มีสถานีควบคุมรถที่สามแยกไฟฉายฝั่งธนบุรี และภาคตะวันออกมีสถานีควบคุมรถที่เอกมัย

ในปัจจุบันประชาชนได้ใช้บริการของบริษัทขนส่งจำกัดมากทำให้สถานีขนส่งที่จัดสร้างไว้แต่เดิมคับแคบไม่สะดวกแก่ประชาชนผู้ใช้บริการ ดังนั้นบริษัทขนส่งจำกัดจึงได้มีโครงการที่จะพัฒนาและปรับปรุงสถานีขนส่งทั้ง ๓ แห่ง กล่าวคือ

ก) ปรับปรุงอาคาร ณ บริเวณตลาดหมอชิต เนื่องจากสถานีขนส่งที่ตลาดหมอชิตมีพื้นที่มากคือประมาณ ๙๙ ไร่เศษ สามารถที่จะขยายเพิ่มเติมขึ้นได้อีก จึงได้ประกาศเชิญชวนให้ผู้สนใจมาลงทุนในบริเวณพื้นที่ทางด้านเหนือ

ข) ปรับปรุงสถานีขนส่งสายใต้ ซึ่งในปัจจุบันนี้มี ๒ แห่ง คือสถานีขนส่งรถโดยสารธรรมดา ซึ่งเป็นสถานที่เช่าที่ดินเอกชน และอีกแห่งเป็นสถานีรถโดยสารปรับอากาศ. อยู่บริเวณเจริญเขต ซึ่งสถานีทั้ง ๒ แห่งนี้ ปัจจุบันได้คับแคบไม่พอเพียงกับความต้องการของประชาชน บริษัทขนส่งจำกัดจึงมีโครงการจะจัดสร้างสถานีขนส่งสายใต้แห่งใหม่ โดยมีเอกชนเสนอมอบที่ดินบริเวณถนนพระปิ่นเกล้าสายใหม่ให้ ขณะนี้กำลังอยู่ในการดำเนินการอยู่

ค) ปรับปรุงสถานีขนส่งสายตะวันออก ในปัจจุบันสถานีขนส่งที่เอกมัยไม่เพียงพอกับความต้องการของประชาชน เนื่องจากได้นำรถโดยสารปรับอากาศไปรวมอยู่ด้วย ดังนั้นบริษัทขนส่งจำกัดจึงมีโครงการที่จะจัดสร้างสถานีขนส่งสายตะวันออกแห่งใหม่บริเวณหัวหมาก

เส้นทางการเดินรถของบริษัทขนส่งจำกัด (2)

ในปี ๒๕๒๔ เส้นทางการเดินรถของบริษัทขนส่งจำกัด มีรวมทั้งสิ้น ๒๘๖ เส้นทาง โดยแบ่งออกเป็น

รถหมวด ๒ เส้นทางจากกรุงเทพฯ ไปยังจังหวัดต่าง ๆ รวม ๑๖๑ เส้นทาง

รถหมวด ๓ เส้นทางระหว่างจังหวัดต่อจังหวัด รวม ๑๐๖ เส้นทาง

รถหมวด ๔ เส้นทางระหว่างอำเภอต่าง ๆ ภายในจังหวัด รวม ๑๔ เส้นทาง

แบ่งประเภทตามลักษณะ เส้นทางการเดินรถของแต่ละภาคตามตารางดังนี้

ตารางที่ ๑.๑ จำนวนเส้นทางการเดินรถของบริษัทขนส่ง จำกัด

ภาค	หมวด ๒	หมวด ๓	หมวด ๔	รวม
เหนือ	๔๖	๔๐	๖	๙๒
ตะวันออกเฉียงเหนือ	๔๑	๒๘	๖	๗๕
ตะวันออก	๒๔	๘	๓	๓๖
ใต้	๔๔	๓๐	๔	๘๓
รวม	๑๖๑	๑๐๖	๑๔	๒๘๖

วัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้จะศึกษาถึงการให้บริการของสถานีขนส่งผู้โดยสาร รถปรับอากาศสายเหนือ และสายตะวันออกเฉียงเหนือ โดยจะศึกษาเน้นหนักไปในด้านคุณลักษณะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้โดยสาร การสำรวจข้อมูลจะทำในช่วงสูงสุดของแต่ละสัปดาห์ ที่ไม่ใช่ช่วงวันหยุดหรือเทศกาลพิเศษ วัตถุประสงค์ของการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

๑. ศึกษาถึงความเหมาะสมของบริเวณที่ตั้ง ทางด้านวิศวกรรมจราจร

๒. ศึกษาถึงสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ภายในสถานีขนส่งฯ

๓. ประเมินผลการให้บริการของสถานีขนส่งฯ แก่ผู้ใช้บริการ

๔. ประมาณความต้องการการเดินทางของผู้โดยสารในอนาคต

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวเหตุผล ทฤษฎีที่สำคัญ หรือสมมุติฐาน

ในการศึกษาสถานีขนส่งรถโดยสารครั้งนี้อาศัยข้อมูลที่ได้จากการสำรวจสภาพปัจจุบันของสถานีขนส่งฯ ใช้แบบสอบถามสำหรับการประเมินผลการให้บริการของสถานีขนส่งฯ ส่วนปริมาณความต้องการการเดินทางของผู้โดยสารในอนาคตใช้หลักการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Linear Regression Model)

ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาสถานีขนส่งผู้โดยสาร สามารถแยกขั้นตอนการดำเนินงานได้ดังนี้

๑. การสำรวจและการเก็บข้อมูล

ก. สำรวจการจัดการจราจรภายในสถานีขนส่งฯ

ข. สำรวจการใช้ที่จอดรถ

ค. สำรวจสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่มีอยู่

๒. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลที่มีอยู่เดิม และข้อมูลที่ได้จากการสำรวจจะนำมาวิเคราะห์ในลักษณะของตาราง (Tabular Analysis) และแสดงโดยกราฟ (Graphical Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์และเปรียบเทียบของตัวแปรต่าง ๆ จำนวนผู้โดยสารในอนาคตจะประมาณการโดยใช้หลักการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Linear Regression Model)

๓. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จากข้อมูลและผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถนำมาสรุปผลเพื่อที่จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินการและเพิ่มประสิทธิภาพของการให้บริการแก่ผู้โดยสาร รวมทั้งการวางแผนดำเนินการเพื่อให้เพียงพอกับความต้องการในอนาคต

ความสำคัญหรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้ พอสรุปได้ดังนี้

ก. ทราบถึงสภาพการณ์ในปัจจุบันและปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ใช้บริการภายในสถานีขนส่งฯ

ข. ทราบถึงความคิดเห็นของผู้ใช้บริการ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงสถานีขนส่งฯ

ค. ทราบถึงปริมาณผู้โดยสารในอนาคต เพื่อที่จะใช้ในการวางแผนดำเนินการให้พอเพียงต่อความต้องการในอนาคต